

Απαραίτητη η δημιουργία κλίματος ισότητας και αποδοχής σε αλλόγλωσσους μαθητές (Μπαϊκούση Σταυρούλα - Ελένη, πτυχιούχος Παιδαγωγικής Ακαδημίας)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Περίληψη

Στις σύγχρονες κοινωνίες που ζούμε η συμβίωση με διάφορους πολιτισμούς και κουλτούρες είναι πια αναμφισβήτητη. Αυτές οι κοινωνίες χαρακτηρίζονται από διαφοροποιήσεις στην καταγωγή των πολιτών, τη γλωσσική υπόσταση, τις θρησκευτικές αντιλήψεις, τις φυσικές και πνευματικές ικανότητες καθώς και τις ατομικές εμπειρίες. Τα σχολεία ως μικροκοινωνικά συστήματα επηρεάζονται από τις τάσεις που επικρατούν στη κοινωνία και επιδιώκουν να μεταδώσουν αξίες και να εκπαιδεύσουν ισότιμα όλους τους μαθητές ανεξαιρέτως πολιτισμικής προέλευσης. Σε αυτό το πλαίσιο μεταβάλλεται και ο ρόλος του εκπαιδευτικού της τάξης διότι επιβαρύνεται με την υποχρέωση της δημιουργίας ενός ισότιμου σχολικού περιβάλλοντος για όλα τα παιδιά (αλλόγλωσσα και μη), καθώς και με την ευθύνη να εφοδιαστεί με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να καταστεί ο ίδιος επαρκής. Ο ρόλος, οι αντιλήψεις και οι πρακτικές των εκπαιδευτικών σε θέματα πολιτισμικής διαφορετικότητας αποτελεί ένα ερευνητικό πεδίο αρκετά ενδιαφέρον για μελέτη στον ελληνικό χώρο.

Στόχος της παρούσας έρευνας, είναι η καταγραφή των απόψεων 30 εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από διάφορες σχολικές μονάδες της ελληνικής επικράτειας των περιφερειών της Ανατολικής, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, σε ζητήματα διγλωσσίας και δίγλωσσης εκπαίδευσης μέσα από ερωτηματολόγια με ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου.

Τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν από την έρευνα ,η οποία διεξήχθη από τον Οκτώβριο έως τον Δεκέμβριο του 2014, ερμηνεύονται με βάση τις θεωρίες για τη διγλωσσία και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη δίγλωσση εκπαίδευση στην Ελλάδα. Τα δεδομένα καταδεικνύουν τη θετική στάση των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς τη διγλωσσία, διότι φαίνεται να αναγνωρίζουν αρκετά πλεονεκτήματα. Οι εκπαιδευτικοί με επιμόρφωση διαφωνούν με τους εκπαιδευτικούς χωρίς επιμόρφωση καθώς οι πρώτοι δηλώνουν ότι δεν έχουν εξειδίκευση σε αντίθεση με τους δεύτερους οι οποίοι αναφέρουν ότι έχουν εξειδίκευση στο θέμα της διγλωσσίας. Ως προς την υλοποίηση της δίγλωσσης εκπαίδευσης στην Ελλάδα το δείγμα της έρευνας πιστεύει ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι ελλιπές και ανεφάρμοστο, ότι οι ίδιοι δεν έχουν την απαραίτητη κατάρτιση και το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι κατάλληλα οργανωμένο για να διαχειριστεί και να αντιμετωπίσει ολοκληρωτικά τα προβλήματα που αφορούν τη διαπολιτισμικότητα.

Πρόλογος

Στη σημερινή εποχή που βιώνουμε ο κόσμος γύρω μας μεταβάλλεται με γοργούς

ρυθμούς. Οι κοινωνίες πλέον χαρακτηρίζονται από μεγάλες διαφορές που αφορούν τη καταγωγή, το γλωσσικό υπόβαθρο, τις θρησκευτικές και ατομικές πεποιθήσεις των πολιτών τους. Σε αυτό το περιβάλλον το σχολείο υφίσταται αυτές τις διαφοροποιήσεις καθώς είναι ο αρμόδιος φορέας για να μεταδώσει διαπολιτισμικές αξίες και να εκπαιδεύσει ισότιμα όλους τους μαθητές ανεξαιρέτως. Ειδικά, ο ρόλος των εκπαιδευτικών έχει επηρεαστεί σημαντικά εφόσον είναι υπεύθυνος για τη δημιουργία ενός κλίματος ισότητας, αποδοχής και ασφάλειας για όλους τους μαθητές και κυρίως για τα παιδιά που προέρχονται από άλλα μεταναστευτικά πλαίσια. Σε αυτό το πλαίσιο επέλεξα να εστιάσω τη παρούσα εργασία, η οποία γίνεται στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας, στη καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών για ζητήματα διγλωσσίας και δίγλωσσης εκπαίδευσης.

1.Εισαγωγή

1.1 Εννοιολογικός Προσδιορισμός της Διγλωσσίας

Στις σημερινές πολυπολιτισμικές κοινωνίες η μετακίνηση, η μετανάστευση των ανθρώπων από χώρα σε χώρα για πολλούς λόγους (οικονομικούς, επαγγελματικούς, πολιτικούς, περιβαλλοντολογικούς κ.λπ.) και η γλωσσική ποικιλομορφία, εκφράζουν μια σύγχρονη πραγματικότητα και αποτελούν πλέον τον κανόνα και όχι την εξαίρεση(Mackey, 1968). Οι μαθητές που προέρχονται από διαφορετικά μεταναστευτικά πλαίσια στα σχολεία μπορεί να έχουν άριστη γνώση της δεύτερης γλώσσας ή να μη τη γνωρίζουν καθόλου ή να έχουν καλύτερη γνώση της μητρικής τους γλώσσας ή ακόμα να γνωρίζουν ελάχιστα τη γλώσσα των γονιών τους. Συνεπώς, η εικόνα ενός δίγλωσσου μαθητή δεν είναι μονοδιάστατη και δεν υπάρχει απόλυτος ορισμός (Σκούρτου, 2005).

Η διγλωσσία δεν αποτελεί ένα στατικό φαινόμενο αλλά μεταβάλλεται και εξελίσσεται υπό την επιρροή γλωσσικών, ιστορικών, πολιτισμικών, ψυχολογικών, οικονομικών και άλλων καταστάσεων. Ο καθένας θα μπορούσε να πει ότι η διγλωσσία είναι μια κατάσταση, η οποία εμφανίζεται σε ένα άτομο όταν χρησιμοποιεί δυο γλώσσες για να μεταδώσει νοήματα και να επικοινωνήσει σε καθημερινή βάση. Στη πραγματικότητα, όμως είναι δύσκολο να δοθεί ένας ορισμός για το πότε ένα άτομο θεωρείται δίγλωσσο, καθώς πρόκειται για ένα πολυδιάστατο φαινόμενο για το οποίο δεν έχει διατυπωθεί ένας σαφής και κοινά αποδεκτός ορισμός.

Οι προσπάθειες να δοθεί ένας αποδεκτός ορισμός είναι πολυάριθμες. Από το 1920 έως το 1960, όταν ξεκίνησε η υλοποίηση ερευνών αναφορικά με τη σχολική

επίδοση των δίγλωσσων παιδιών, τα αποτελέσματα ήταν γενικά υπέρ της άποψης ότι η διγλωσσία έχει αρνητικές επιπτώσεις για την ανάπτυξη του ατόμου και τη σκέψη του. Ενδεικτική ήταν η έρευνα του Saer στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, ο οποίος υποστήριζε πως οι δίγλωσσοι μαθητές βρίσκονται σε διανοητική σύγχυση και υστερούν στη σκέψη συγκριτικά με τους μονόγλωσσους (παρατίθεται στον Baker, 2001: 201).

[Συνεχίζεται]